

treten van Jacob Hendrik graaf van Rechten Limpurg op het huis Rechten, en een portret van Anne Gerard Wolter baron Bentinck op Schoonheeten.

Ph.M. Bosscher

STIL LEVEN

Recensie van: J.H. de Vey Mestdagh, ed., *Histoire de Marguerite Isabelle de Ittersum, écrit par elle même; autobiografie van Isabella van Ittersum 1783-1808*, Groningen: De Vidal de Saint Germain Stichting, 1995, 380 blz. Verkrijgbaar bij de uitgever: Ubbo Emmiusringel 57, 5711 BE Groningen.

Ego-documenten vormen tegenwoordig een waardevolle bron voor de geschiedschrijving. Dit geldt niet in de laatste plaats voor de adels-geschiedenis, waarbij er immers belangrijk is om te weten hoe de adel zichzelf beschouwde en zich in dit opzicht onderscheidde van andere kringen. Zo'n document 'par excellence' is de autobiografie van Isabelle van Ittersum over de periode 1783-1808. Deze biografie werd in 1995 uitgegeven door J.H. de Vey Mestdagh (oud-rijksarchivaris in Groningen) onder de titel *Histoire de Marguerite Isabelle de Ittersum, écrit par elle même*. Isabelle van Ittersum behoorde tot de wat verarmde tak van het oude en aanzienlijke riddermatige geslacht Van Ittersum. Door haar moeder was

zij de kleindochter van de Friese edelman Onno Zwier van Haren, die zich niet alleen door zijn literaire arbeid bekendheid verwierf. Op 15-jarige leeftijd begon Isabelle haar dagboek, dat zij later herschreef tot een autobiografie. Het werk eindigt in september 1808, enige maanden voor haar overlijden in het kraambed. In 1806 was zij gehuwd met de militair Gabriel Lambertus (de) Vidal de Saint Germain, stammend uit een ietwat obscuur Frans geslacht. Het grootste gedeelte van haar autobiografie beschrijft haar 'stille' bestaan – met haar vader – op de Overijsselse havezate Relae tussen Heino en Raalte. Dat geeft haar de mogelijkheid tot reflectie over haar ontmoetingen met anderen, problemen met zichzelf en beschouwingen over literatuur en geloof. De beschouwingen zijn niet van diepgaande aard, maar illustreren zeer duidelijk het 'eenvoudige' leven van adellijke personen op een Overijssels buiten. De autobiografie is in het Frans geschreven; de transcriptie is echter niet bewerkt door de uitgever. Wel wordt de tekst vooraf gegaan door een inleiding van de hand van J.H. van Voorst Vader-Haitsma Mulier. De bijlagen bevatten fragment genealogiën van de families Van Haren, Van Ittersum en De Vidal de Saint Germain. Tenslotte bevat dit werk nog een op de tekst toegespitste woordenlijst Frans-Nederlands en een index op persoons- en geografische namen.

A.J. Mensema